

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticorꝝ Specvlꝝ**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

Quibus de causis, & quomodo interdum res Ecclesiæ alienari possint.
cap.xv.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

clarissimus Iuriscōsulcus Petrus Peckius in libro suo de sacrosanctis & catholicis Christi ecclesiis reparandis, & reficiendis anno 1573. edito, ad cuius diligentem lectionem omnes hortor; in quo inter alia tradit; quod ecclesia habeat tacitam hypothecam in bonis eius, qui eam laesit, destruxit, vel spoliavit, pro restitutione rerum ablatarum, damnoque illato^a: quicumque etiam aliorum & bonorū postea possessores fiāt; adeo ut etiā si remissio, seu abolitio delicti à Principe impetretur, iuramen quāsitō, & hypothecae ecclesiae nullum inde praesudicium generetur^b. Deinde quod magistratus, qui directionem ecclesiarum non impediuit, dum potest, ad reparationem, & restitutionem eiusdem tenetur^c: Quia negligere, cum quis potest perturbare sacrosanctos, nihil aliud est, quam favere: nec caret scrupulo societatis occultae, qui manifesto facinori desinit occurrere^d. De hac quoque reparatione, & restauratione nonnulli in alio nostro tractatu; De malorum horum temporum causis, & remediis, deque diuinis officiis libere peragendis, diximus^e.

Rebus de causis, & quomodo interdum res ecclesiae alienari possint. C. P. XV.

¶ Eo Papa vniuersis Episcopis per Siciliam constitutus legem super alienatione rerum ecclesiae praescribens^f: Sine exceptione, inquit, decernimus, ne quis Episcopus de rebus ecclesiae suae quicquam donare, vel commutare, vel vendere audeat, nisi forte aliquid horum faciat, ut meliora prospiciat, & cum totius cleri tractatu, atque consensu id eligat, quod non sit dubium profuturum ecclesiae. Episcopus rebus ecclesiae tanquam commendatis, non tanquam propriis utatur. Irrita enim Episcoporum venditio, & commutatio ecclesiae erit absque omnium * conuientia, & descriptione clericorum domus urbium, vel castrorū, quae ecclesiae plus incommodi, quam utilitatis afferunt, nec rectoribus ecclesiarum vendere, vel commutare. Ex qua epistola vim legis habente, & pro iure seruanda^g, constat: res ecclesiae regulariter, & generatim alienari non posse, sicut supra demonstratum est;

X x iij est;

a cap. 4. alleg. Salic. Bald. & alios DD ad l. furii. C. di furio. & c. parochiarum. de sepult.
b cap. 6. alleg. Bald. ad l. ex facti ff. de vulg. et pupill. substi. Bart. et Iason. ad l. galus. ff. de postlim. n. Egid. Bellam. radecis. 743.
c cap. 7. alleg. Rebuff. in praesat. ad l. unica. de sent. quae pro eo quod int. d. c. negligere. 2. q. 7. c. lib. 5. cap. 5. 6. & 7.
f in c. sine exceptione. 12. q. 2.

* forte legendū conuientia. g arg. l. 1. de constit. Princ. l. item veniunt ff. de peti. her. §. sed & quod. institui. de iur. natu. Alexan. consil. 97. lib. 3.

a cap. no. ha-
benti. c. placuit.
12. q. 2.
b c. tua, de his
que fi. à Præl.
et ibid. glos. et
DD. c. nō liceat
Popæ. et d. ca.
fine. 12. q. 2. c. ca.
eum §. bocius.
10. q. 2.
c. c. ad aures. c.
ut super. de re.
ecclie. non alien.
c. terru' as. et
sequen. 12. q. 2.
d. c. Apostoli-
cos. et 3. sequē.
et c. aurum c.
gloria. c. si Epi-
scopus. 12. q. 2.
l. sancimus. C.
de sacros. ecclie.
e. Prepos. in d.
c. nō liceat Pa-
pæ. Rebuff. in
tract. de alien.
rer. ecclie. Al-
p'os. Alu. rex
in Thsauro
Christi. religio.
cap. 24.
f. l. magis puto.
ff. de rebus co-
rum. Socyn. cō-
sil. 29. volu. 1.
et cōs. 255. vol. 2.
g. c. 1. et ibi gl.
Panor. et alii.
de his que fi. à
mā. par. cap. l.
nominatiōis.
C. de d. curion.
l. plane. et l. nul-
li ff. quod cu-
ius. v. iuer.
nom. Rebuff. in
d. tract. de a-
lien. rer. ecclie.

est: Interdum tamen certis, & legitimis de causa, et
tōque modo & forma obseruatis, earundem aliena-
tionem posse fieri, de quibus nunc dicemus. Primo
tutur, vt alienatio fiat, requiritur ecclesie necessitas.
Tum eiusdem utilitas, vel saltem ne quid fiat in eccle-
siae læsionem seu damnum; vel si res alienanda, eccle-
siae sit magis damnosa, quàm vt ^{is} b; aut si ecclesia
commoda, & minus utilis sit ^c. Tertio, causa pietatis
vt cum res ecclesie alienantur ad subueniendum pau-
peribus, ad redimendum captiuos, ad adificandum or-
fiam, vel cœmiterium emendandum, seu amplian-
dum, vel ad sepulchra Christianorum defundenda
cienda ^d. Et de his causis, vel aliqua earum, cuius ratio
fieret alienatio, cōstare debet per publicū instrumentū
Præterea ad alienationem huiusmodi faciendam
quiritur tractatus Capituli. Debet enim Capitulum
uocari, seu congregari ad hoc per sonum eam potestatem
aliter, vt maioris est: Et cum omnes simul conueni-
proponet Prælati, vel Superior, aut antiquior
qui conueniunt, causam conuocationis: petentes
singulis suffragiū super re alienanda, vel non alienanda.
An scilicet ecclesie prouideri non possit non facta
alienationem, vt puta ex fructibus locationis in rebus
ecclie habitis. Et si non de fructibus, anne prouideri
possit de rebus mobilibus: si non de mobilibus, an
magis expediret eidem prouideri de quibusdam rebus
minus fructuosis, quàm aliis, instar alienationis bono-
rum pupillorum ^e. Hisce autem propositis, et
Præses, seu proponēs, vt omni humano affectu, amore,
fauore, odio, inuidia, & aliis similibus sepositis,
& ecclesie suæ tanquam matris necessitatem, & utilita-
tem, atque statum præ oculis habentes, mature, &
iuter deliberent; an & quid alienare expediat. Tunc
singulis poscet seu petet suffragium desuper, & de
pluribus, atque sanioribus fratribus visum fuerit, ma-
gister debet obseruari; nisi à paucioribus & infirmis
bus aliquid rationabiliter obiectū, & ostensum fuerit,
quia tunc negotiū differendum est, donec cognitum
per illo sumpta sit. Habito autem omnium, vel sanioris
maioris, & sanioris partis Capituli super negotio
po

...nto consensu in communi congregatione dato
...am extra illam & sigillatim verbis, vel literis con-
...ntus datus non valet^b) priusquam conuentus dissol-
...atur per Præsidentem Capituli, concludatur & pronütie-
... alienationem ob causas allegatas, & probatas, esse
...ciendam. Istius autem tractatus, deliberationis, &
...conclusionis fiat instrumentum, quo narretur, quod
...tractatus seu Superior ecclesie N conuocatis, & con-
...gregatis per sonum campanæ, vel aliàs, vt moris est, in
...Capitulo eiusdem ecclesie Canonicis, seu fratribus (sin-
...gulari nomina exprimendo) proposuerit, an ob hanc
...causam (quæ exprimi omnino debet) talis eccle-
...sies, tali loco sita (quæ quoque nominanda sunt)
...alianda sit, & pretium, seu pecunia in dictam cau-
...sam conuertenda, credentes hoc ipsi ecclesie vtilius esse,
...expedire: Atque hunc tractatum, & conclusionem
...factam approbarunt, & confirmarunt^c. Deinde re-
...curritur, vt Canonici seu fratres huic instrumento sub-
...scribant, vel eorum nomine Secretarius, vel Notarius
...eius ecclesie seu loci consuetudinem^d.
...ad hunc autem supradictum alienationis tractatum
...vocandi tantum sunt Canonici, qui ecclesie illi deser-
...uunt, cuius bona alienantur: alij verò absentes, seu nõ
...deseruientes prædictæ ecclesie vocari non debent^e. At-
...que hic tractatus semper adhiberi debet, & præmitti,
...priusquam alienatio fiat, quando res alienanda est de
...bonis comunibus, quæ habet Prælatus, & Capitulum: vel
...quæ spectant tantum ad Prælati mensam, vel ad Capituli
...mensam^f. Cæterum priusquam propositio, vel tractatus fiat
...de re certa alienanda, tractabitur, anne alia via, modo, &
...ratione prouideri ecclesie possit, prout supra diximus.
...Præterea requiritur autoritas, siue licentia & con-
...sentus Episcopi illius præsertim ecclesie seu diocesis, in
...qua estis, qui alienat. Tum etiam pro tutiore, require-
...tur consensus illius Episcopi, in cuius diocesi res alie-
...nanda sita est. Cæterum hæc autoritas præstari non
...debet, sine causæ cognitione, quæ si neglecta, vel omis-
...suerit, non valebit autoritas Episcopi præstata^g.

a arg. e. in q. 2.
nisi. de elect. c. 1.
d. c. sine excep-
tione. et ibi Pre-
pos. et Archid.
c. ca. obcurti-
bus. dist. 33.
b Bald. in au-
th. hoc in por-
rectum. C. de sacro-
ecl. Archid. et
Præpos. in d. c.
sine exceptione.
c Specul. in tit.
de locat. §. se-
quitur Bart. in
l. 1. ff. de albo
sco. io. And. et
Imol. in c. quã-
to. de his que
fi. à Præl. Re-
buff. in d. tract.
de alien. re. ecd.
d glos. in prag.
sanct. tit. de
aut. sac. cõsil.
et tit. de nu. et
qual. Card. et
tit. de subl. cler.
lit. Socin. in cõ-
sil. in 1. vult.
e c. ca. enim. §.
hoc in. 10. q. 1.
gl. in c. quãuis.
in verb. euocã-
di de offic. ordi.
in 6. auth. hoc
ius porrectum.
et ibi Bald. C.
de sacro. ecdes.
f gl. in clem. 2.
de reb. ecd. non
alien. Imola. in
c. 1. de his que
fi. à præl. Re-
buff. in d. tract.
g d. c. ca. enim.
nec §. hoc in. Inno.
vendition. 17.

...e. pastoralis. de privileg. Felin. in c. dilect. 2. de rescrip. glos. in cap. vendition. 17.
...A. alle. d. si prædictum. C. de præd. mino. Rom. cõsil. 150 gl. in c. nulli. de re. ecd. non alien.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

a gl. in de. ult.
de re. eccl. alic.

Bald. in d. au-

the. hoc ius por-

rectum Gemi.

cof. 48. Rebus.

in d. cop. alien.

b Archid. in c.

in vedit. 17. q.

4. gl. in dem. 1.

de reb. ecc. nō a-

lic. c. cū causa.

de re. iud. Hof.

et Inno in d. c. 1

de his que fi. à

ma par. capit.

c gl. in de. 1 de

re. ecc. nō alien.

d. 10. And. in

addit. ad Spec.

tit. de empt. gl.

in c. cof. 16. q. 1.

e gl. et DD. in

c. potuit. de loc.

Dec. cof. 142.

f gl. in fin. 12.

q. 1. et c. 1 de re.

ecc. nō alic. in 6.

g gl. et DD. in

d. ca. 1. de reb.

eccl. non alien.

in 5. et c. 1. cod.

tit. in extran.

com. Alex. cof.

fil. 17 in 4. vol.

Que obseruāda

sunt in exami-

natione cōmis-

sionū super alic-

natione rerū ec-

clesie impetrat.

h arg. c. cū nos.

de his que fi. à

pral. Bald. in l.

contra iuris. ff.

de pact. c. 1.

quicūq. c. de

bonis que libe-

ris. Rebus. in

d. cop. alien.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

rer. eccl. f.

nec valet consuetudo cognitionem cause in alienatione non requirens, vel admittens^a. Consuetudo vero sponens, quod Prælati irrequisito Capitulo alienent, vel Capitulum irrequisito Prælati, etiam non valet^b. Verum si Prælati sit exemptus, requiritur auctoritas Papæ^c. Si vero ecclesia iuris sit patronatus, etiam patroni consensus requiritur^d. Si vero Papa auctoritatem suam interponat auctoritatem, & ab eo imperetur licentia alienandi, tunc non requiritur consensus inferioris, nec Capituli^e.

Sunt tamen certi casus, in quibus supra dicta solennitates necessario non requiruntur: ut quando alienantur res parui momenti, seu utilitatis, de quibus supra dictum est. Deinde quando alienantur res, quæ seruandæ conseruari non possunt^f. Tertio quando alienantur res ecclesiæ ad modicum tempus; utpote triennium, vel summum non excedens annos nouem. Nam illud tempus fiat, vel ad vitam, adhiberi debent solennitates^g. Quarto, quando alienatio fit in utilitatem ecclesiæ. Nam ubi in aliquo actu necesse nire debet solennitas habito respectu ad certum finem, tunc obtento illo fine, & effectu, propter quem inducitur solennitas, licet ea non interuenerit, auctoritas valebit, poteritque illa postea adhiberi^h.

Præmissis autem peropportune ascribenda videtur constitutio Pauli papæ II. super alienatione rerum ecclesiasticarum edita his verbis: Cum in omnibus iudiciis sit rectitudo iustitiæ, & conscientie præsertim obseruanda, id multò magis in communi alienationum rerum ecclesiasticarum conuenit obseruari; in quibus de Christi patrimonio, & dispendio pauperum, non de proprio cuiusque peculo agitur tractatur. Quapropter oportet, ut in examinandis huiusmodi alienationum causis, quæ à sede Apostolica tractantur: si in euidentem utilitatem cedant, onerata ecclesiasticorum iudicum conscientis delegantur, & fauor vsurpet; nihil timor extorqueat; nulla expectatio præmij iustitiam conscientiamque subuertat. Moneatur igitur & interminatione diuini iudicij omnibus commissariis & delegatis huiusmodi districtè præcipitur.

caute, & diligenter attendant causas in literis Ap-
 olicis per supplicantes expressas, illasque sollicitè exa-
 minerent, atque discutiant: testes & probationes super
 narratorum veritate recipiant; & solum Deum præ o-
 culis habentes, omni timore aut fauore deposito, eccle-
 siarum indemnitatibus consulant; nec in laesionem, aut
 detrimentum earum decretum quomodolibet inter-
 ponant. Si quis autem Commissarius aut Delegatus
 scientiæ suæ prodigus in grauamen, aut detrimen-
 tum ecclesiæ per gratiam, timorem, vel sordes aliena-
 tionis conferat, aut decretum, vel auctoritatem inter-
 ponat, inferior quidem Episcopo sententiam excom-
 municationis incurrat; Episcopus verò aut Superior ab
 revocatione officij per annum nouerit se suspensum; ad
 satisfactionem detrimenti ecclesiæ illati nihilominus
 condemnandus, sciturus, quod si suspensione durante
 temerè se in diuinis, irregularitatis la-
 teo se inuoluet, à quo non nisi per summum Pontifi-
 cem poterit liberari. Is verò, qui dolo, vel fraude, aut
 in detrimētum ecclesiarum alienationem fieri
 procurauerit, aut per sordes vel impressionem aliena-
 tionis decretū extorsit, similem sententiam excom-
 municationis incurrat, à qua non nisi per Rom. Pontificem
 potest absolui: ad restitutionem nihilominus rerū alie-
 narum cum fructibus, quandocumque de præmissis
 fuerit, condemnandus. Volumus autem quod de-
 legati & commissarii prædicti de pœnis constitutionis
 huius specificè moneantur: & in quibuscūque literis
 commissionum huiusmodi hoc statutum nostrum infe-
 rent. Nulli ergo omnino hominū liceat hanc paginam
 nostre monitionis, præcepti, & voluntatis infringere,
 vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc at-
 temperate præsumpserit, indignationē omnipotentis Dei,
 beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se no-
 ueat incursurum. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno
 incarnationis Dominicæ 1464. quinto Idus Maij, Pon-
 tificatus nostri anno primo.

his verò Papa V. volens indemnitati ecclesiarum,
 aliorumque piorum locorum consulere ac prouidere,
 illorum bona sine sua, aut successoris sui scientia &
 licentia

Xxv

licentia alienarentur, aut perpetuo, vel ad longum tempus, aut vnam vel plures, illa cōducere volentes, non locarentur, aut de his alio titulo disponeretur, an d. 1568. die 17. Augusti, sua constitutione, omnes regulas facultates & licentias concedendi commissionum alienationum, vel permutationum, aut affrancationum (vt vocant) aut illarum confirmationum quocumque bonorum ecclesiasticorum, aut locorum piorum, cumque valoris existentium, etiam summam auri quinque ducatorum auri de camera non excedentem, aut alterius minoris valoris in forma, que dicitur in euidens, Camerario & camera Apostolica, eorum collegio per antecessores suos pontifices, etiam motu proprio, ex certa scientia, & ex quavis causa, & vrgētissima cum quibusvis clausulis, ac decretis irritantibus, & in vim contractus concessas, exortas, & innouatas, perpetuo reuocauit, cassauit, & nullauit. Interdicens & expressē prohibens ne ab turum licentiæ, & facultates ac commissionum huiusmodi sub quouis prætextu concedantur, & concessas contra voluntatem, & ordinationem decretum suum, nullas, inuolidas & irritas esse decernit, & declarauit: sicut latius constat ex prædicta institutione.

De peculio, testamentis, & ultimis voluntatibus clericorum beneficiatorum. CAP. XVI.

EX nimia autem secularium negotiorum perturbatione, & familiaritate, eò plurimi ecclesiasticus pro dolor, deuenerunt, vt de redditibus ecclesiasticis, oblationibus, & votis fidelium non solum suo, sed etiam alieno nomine res comparent, fraudemque cultatibus ecclesiasticis faciāt, licet hoc sacrilegium, & par crimini iudæ furis (qui sacras oblationes stabat, & furabatur,) & iure pontificio expresse prohiberetur. Quicquid enim clericus promotus ad ecclesiasticum beneficium, & nihil patrimonij habens ecclesiæ efficitur, in quam ipso iure transit decem etiam si traditio rei emptæ nondū facta sit: quia ecclesia priuilegiata est, vt sine traditione in eam transferatur dominium; eique solus titulus sufficiat.

a c. inquirendum. de pecul. cleric.

b c. 1. 2. 3. & ibid. Panor. et in c. si quis. de pecul. cler. cap. placuit. 12. q. 3.

c. presbyter. 12. q. 4. & ibid.

c. sacerdotes.

c. l. fin. C. de sacros. eccl. & ibid. om. DD.

l. 1. C. de donat.

Bart. in quest. suis. quest. 13.

Tiraquel. in tract. de priuileg. pie cau. priuileg. 107. Paul. Paris. cōs. 77. volum. 1. & Sarmont. in tract. de vedit. eccl. cap. 3. cap. 2.